

*Over de liefde, het huwelijk,
mogelijke huwelijkssperikelen, de
duurzame trouw, ... tussen :*

VISIES IN GROEI ...

- **Bisdom Brugge** : overleg IB-Godsdienst en schoolbegeleiders schoolpastoraal (Hugo Pieters en Rik Depré)
- **Bisdom Gent** :
  - overleg IB-Godsdienst en pedagogisch begeleider schoolpastoraal en schooleigen opvoedingsproject (Bellinda Staelens)
  - overleg in DCS
- **ICS-denkdag 18 april 2008**
- **UCSIA-studiedag 19 februari 2009**
- ***De levende praktijk in de scholen ...***

OVERZICHT

- **VISIES IN GROEI ...**
- **DE PRAKTIJK ALS VERTREKPOINT**
- **NOODZAAK VAN VAKGROEPWERKING**
- **ONDERSCHIEDEN, NIET TE SCHEIDEN?**
- **DE EIGEN INBRENG VAN HET VAK**
- **IDENTITEIT EN OPVOEDINGSPROJECT**
- **DE PERSOON VAN DE
GODSDIENSTLERAAR**

DE PRAKTIJK ALS VERTREKPUNT

Drongen, 19 februari 2009
P.Malfliet

De praktijk als vertrekpunt

STEL JE VOOR AAN ELKAAR

(voornaam, school)

EN BESCHRIJF KORT

DE BESTAANDE PRAKTIJK

IN JOUW SCHOOL :

**vakgroep godsdienst,
werkgroep schoolpastoraal,
wie is lid? ...**

De praktijk als vertrekpunt

Wanneer de ‘vakgroep godsdienst’ en de ‘pastorale werkgroep’ (grotendeels) samenvallen en de pastorale thema’s (voorbereiden van vieringen, acties,...) de agenda van de vakgroep domineren ....

Wanneer ‘pastoraal’ en ‘vakgroep’ (grotendeels?) samenvallen ...

- dan lijkt pastoraal het exclusieve domein van de godsdienstleerkrachten ;
- dan is er weinig (of geen?) tijd voor de eigenlijke vakwerkgroep en voor het bespreken van vakinhoud en – vakdidactiek ;
- dan is het gevaar reëel dat het pastoraal engagement godsdienstleerkrachten dermate opslorpt dat er te weinig tijd en energie overblijft om met het vak zelf bezig te zijn.

**(IN WELKE MATE) ZIJN DEZE ELEMENTEN
HERKENBAAR VANUIT JOUW PRAKTIJK ?**

Wanneer 'pastoraal' en 'vakgroep' (grotendeels) samenvallen ...

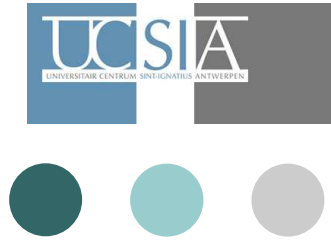

OVERZICHT

- **VISIES IN GROEI ...**
- **DE PRAKTIJK ALS VERTREKPOINT**
- **NOODZAAK VAN VAKGROEPWERKING**
- **ONDERSCHEIDEN, NIET TE SCHEIDEN?**
- **DE EIGEN INBRENG VAN HET VAK**
- **IDENTITEIT EN OPVOEDINGSPROJECT**
- **DE PERSOON VAN DE
GODSDIENSTLERAAR**

NOODZAAK VAN VAKGROEPWERKING

Drongen, 19 februari 2009
P.Malfliet

Noodzaak van vakgroepwerking

Het eigen karakter van het ‘raamplan’ :

- de aandacht voor de beginsituatie,
  - de gerichtheid op de plurale context
  - de klemtoon op het communicatieve karakter
  - en op het (levensbeschouwelijk) groeiproces van leerlingen
- maken dat de leerinhoud niet zomaar vooraf vast te leggen is.

Noodzaak van vakgroepwerking

Dit OPEN EN LEERLINGGERICHT 'raamplan' :

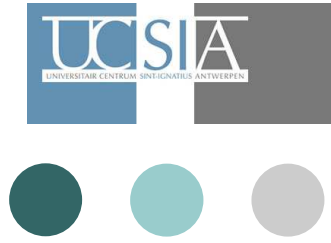
- biedt creatieve mogelijkheden aan de godsdienstleerkracht,
- maar het vraagt ook het ontwikkelen van specifieke (vak)didactische vaardigheden.
- In het bijzonder vraagt het overleg en dialoog in de **vakgroep**
- De inspectie en begeleiding godsdienst legt daarom veel klemtoon op de vakgroepwerking en ontwikkelde hiervoor bruikbare instrumenten.

OVERZICHT

- VISIES IN GROEI ...
- DE PRAKTIJK ALS VERTREKPUNT
- NOODZAAK VAN VAKGROEPWERKING
- **ONDERSCHIEDEN, NIET TE SCHEIDEN?**
- DE EIGEN INBRENG VAN HET VAK
- IDENTITEIT EN OPVOEDINGSPROJECT
- DE PERSOON VAN DE
GODSDIENSTLERAAR

Onderscheiden, niet te scheiden?

Drongen, 19 februari 2009
P.Malfliet

UIT (HET SPECIFIEK GEDEELTE VAN) DE FUNCTIEBESCHRIJVING VAN DE GODSDIENSTLERAAR IN HET VRIJ KATHOLIEK ONDERWIJS

Lid van het schoolteam :

De godsdienstleraar schakelt zich in in de schoolcultuur. Het vak godsdienst heeft zijn volwaardige plaats binnen het geheel van alle vakken. Daarom werkt de godsdienstleraar loyaal mee met de andere leraren.

Hij/zij neemt loyaal deel aan vakvergaderingen (lokaal en regionaal, voor eigen vak en vakoverschrijdend). Hij/zij ontwikkelt ook op dit vlak de nodige vaardigheden. Hij/zij neemt hieromtrent zelf de nodige initiatieven en betreft er anderen bij.

Voor de pastorale werking op school heeft hij/zij, naast andere personeelsleden, een bijzondere bekommernis.

Alle schoolbetrokkenen ontmoeten in hem/haar een authentieke en aanspreekbare gelovige.

Onderscheiden, niet te scheiden?

ONDERSCHIEDEN

Werkgroep schoolpastoraal en vakwerkgroep godsdienst zijn duidelijk **onderscheiden** :

- Vakverantwoordelijke godsdienst en verantwoordelijke schoolpastoraal zijn verschillend
- Onderscheiden vergadertijd
- Onderscheiden agenda

Onderscheiden, niet te scheiden?

BETROKKEN

Op de agenda van de vakwerkgroep staan :

- de kwaliteit van het vak
- de bijdrage vanuit het vak in schoolpastoraal en opvoedingsproject

De vakwerkgroep overweegt hoe hij pastoraal op school mee kan vorm geven en concretiseren. Het vak speelt een **mee-dragende** rol in schoolpastoraal en opvoedingsproject.

Onderscheiden, niet te scheiden?

COMPLEMENTAIR

“Net als het vak godsdienst probeert pastoraal op school jongeren in contact te brengen met het mysterie van het bestaan, met uiteindelijke woorden die de zinsvraag betreffen en dus met de zinsvraag zelf. **Pastoraal** is daarbij eerder uit op de **ervaring** zelf. Het **vak** op de **inbedding** van de ervaring. “

Onderscheiden, niet te scheiden?

Drongen, 19 februari - Peter Malfliet

Onderscheiden, niet te scheiden?

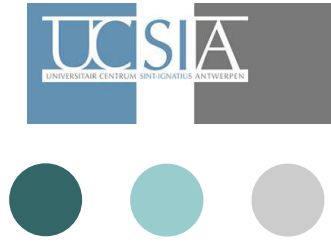

OVERZICHT

- VISIES IN GROEI ...
- DE PRAKTIJK ALS VERTREKPOINT
- NOODZAAK VAN VAKGROEPWERKING
- ONDERSCHEIDEN, NIET TE SCHEIDEN?
- **DE EIGEN INBRENG VAN HET VAK**
- IDENTITEIT EN OPVOEDINGSPROJECT
- DE PERSOON VAN DE GODSDIENSTLERAAR

DE EIGEN INBRENG VAN HET VAK

Drongen, 19 februari 2009
P.Malfliet

De eigen inbreng van het vak

“INBEDDING VAN DE ERVARING”

- **Godsdienst als schoolvak**
- **met een eigen vakdidactiek die**
én de ervaringswereld en de zoektocht van jongeren au sérieux neemt
én aandacht heeft voor de eigenheid van het christendom in relatie tot andere godsdiensten en levensbeschouwingen.

De eigen inbreng van het vak

“INBEDDING VAN DE ERVARING”

- Een vak dat niet een bijkomstige plaats heeft naast de andere vakken, maar een wezenlijke (integrerende?) rol vervult/kan vervullen in de noodzakelijke dialoog tussen de verschillende disciplines = **vakoverschrijdend denken en werken**

De eigen inbreng van het vak

“INBEDDING VAN DE ERVARING”

- “De pastoraal van het vak”

“Doorheen de hele schoolloopbaan s.o. krijgen jongeren zo ongeveer 300 uren de kans om in het vak r.-k. godsdienst in een communicatief Jezus en de geloofsgemeenschap te leren kennen. (...) Indien Jezus verschijnt op die leerweg (of ruimer : ‘levensweg’), wat gebeurt er dan? ...” (Leerplan, blauwe blaadjes 207-210)

De eigen inbreng van het vak

GRONDOPTIES

1. Eerbied voor de persoon (en beginsituatie) van de leerling
2. Gericht op de plurale context
- 3. Rijkdom en kracht van het christelijke verhaal**
- 4. Communicatief proces**
5. Ruimte voor actualiteit
6. Sleutelrol van de leerkracht (GSM)

De eigen inbreng van het vak

- **Heilloos activisme ?**
- **Gelegenheidslessen en het raamplan**

De eigen inbreng van het vak

**Het raamplan vertrekt vanuit de
PLURALE CONTEXT van vandaag :**

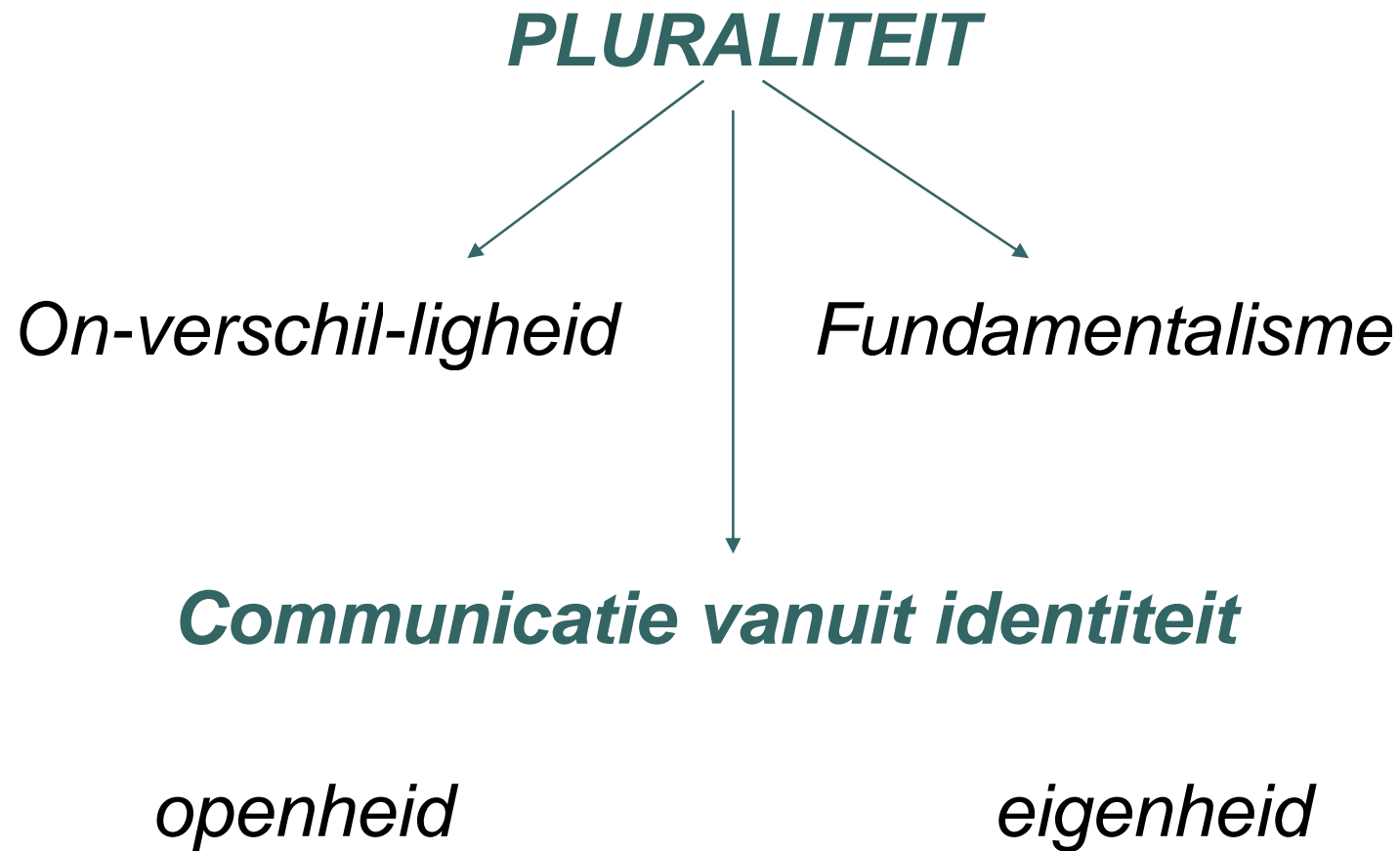
De eigen inbreng van het vak

GRONDOPTIES

- 1. Eerbied voor de persoon (en beginsituatie) van de leerling**
- 2. Gericht op de plurale context**
3. Rijkdom en kracht van het christelijke verhaal
4. Communicatief proces
5. Ruimte voor actualiteit
6. Sleutelrol van de leerkracht (GSM)

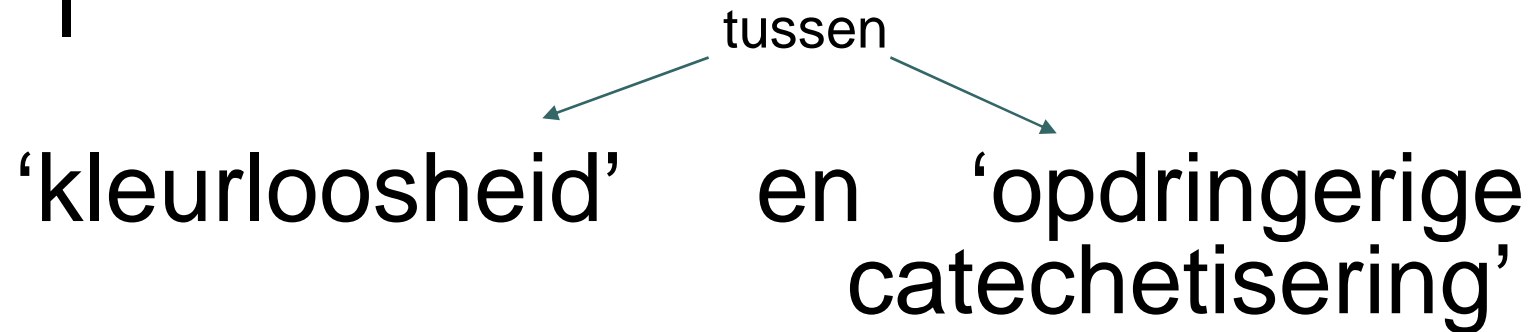

De eigen inbreng van het vak

De eigen inbreng van het vak

“Wie te vanzelfsprekend de leergroep als een groep jonge christenen benadert, zal wellicht de ontmoeting met jongeren mislopen en geen levensbeschouwelijk groeiproces begeleiden.”

De eigen inbreng van het vak

“In de eerste plaats dient het vak de leerlingen te helpen zich van de **veelheid** bewust te worden, meer nog zich door deze veelheid uitgedaagd te weten omtrent de eigen levensbeschouwelijke positie.” (Leerplan, 29)

Oefenplaats
van een
welbegrepen pluralisme ?

De eigen inbreng van het vak

tussen

‘kleurloosheid’ en ‘opdringerige
catechetisering’

Anderzijds ontmoeten we ook jongeren die

- niet langer belast door een kerkelijk verleden -
onbevangen staan tegenover christelijk geloof,
oprecht zoekend en geïnteresseerd zijn.

**Vinden zij in een brede en laagdrempelige aanpak
voldoende ondersteuning in het vak
voor hun zoektocht en interesse?**

De eigen inbreng van het vak

UITDAGING VOOR PASTORAAL?

- *Op welke wijze wordt in het pastorale aanbod op school de plurale context ernstig genomen?*
- *Hoe verplichtend zijn pastorale activiteiten?*
- *Is er ruimte voor differentiatie of wordt in het aanbod zelf de pluraliteit verdisconteerd?*

De eigen inbreng van het vak

Test-case?

Omgaan met :

bezinning

(gebeds)viering

eucharistieviering

De eigen inbreng van het vak

“Wie **bidden** geen kans geeft, doet jongeren in groei tekort en ontkracht het opvoedingsproject van de katholieke school en holt ook het vak r.-k. godsdienst uit. (...)

De eigen inbreng van het vak

(...) Wie niet stilstaat bij de beginsituatie, respectvol omgaat met de veelheid en die niet van harte aanvaardt, loopt voorbij aan het moment van waarheid in opvoedingssituaties.”

OVERZICHT

- VISIES IN GROEI ...
- DE PRAKTIJK ALS VERTREKPOINT
- NOODZAAK VAN VAKGROEPWERKING
- ONDERSCHEIDEN, NIET TE SCHEIDEN?
- DE EIGEN INBRENG VAN HET VAK
- **IDENTITEIT EN OPVOEDINGSPROJECT**
- DE PERSOON VAN DE
GODSDIENSTLERAAR

IDENTITEIT EN OPVOEDINGSPROJECT

Drongen, 19 februari 2009
P.Malfliet

Identiteit en opvoedingsproject

Het werken aan de identiteit van de school daagt **àlle leerkrachten en medewerkers van de school** uit om een ‘opvoedende gemeenschap’ te worden vanuit een christelijk fundament en om in ‘profane’ vakken en in vakoverschrijdende initiatieven verbindingen te leggen met het levensbeschouwelijke en het christelijke.

Identiteit en opvoedingsproject

OVERZICHT

- **VISIES IN GROEI ...**
- **DE PRAKTIJK ALS VERTREKPUNT**
- **NOODZAAK VAN VAKGROEPWERKING**
- **ONDERSCHEIDEN, NIET TE SCHEIDEN?**
- **DE EIGEN INBRENG VAN HET VAK**
- **IDENTITEIT EN OPVOEDINGSPROJECT**
- **DE PERSOON VAN DE
GODSDIENSTLERAAR**

DE PERSOON VAN DE GODSDIENSTLERAAR

Drongen, 19 februari 2009
P.Malfliet

UIT (HET SPECIFIEK GEDEELTE VAN) DE FUNCTIEBESCHRIJVING VAN DE GODSDIENSTLERAAR IN HET VRIJ KATHOLIEK ONDERWIJS

Lid van het schoolteam :

De godsdienstleraar schakelt zich in in de schoolcultuur. Het vak godsdienst heeft zijn volwaardige plaats binnen het geheel van alle vakken. Daarom werkt de godsdienstleraar loyaal mee met de andere leraren.

Hij/zij neemt loyaal deel aan vakvergaderingen (lokaal en regionaal, voor eigen vak en vakoverschrijdend). Hij/zij ontwikkelt ook op dit vlak de nodige vaardigheden. Hij/zij neemt hieromtrent zelf de nodige initiatieven en betreft er anderen bij.

Voor de pastorale werking op school heeft hij/zij, naast andere personeelsleden, een bijzondere bekommernis.

Alle schoolbetrokkenen ontmoeten in hem/haar een authentieke en aanspreekbare gelovige.

De persoon van de godsdienstleraar

**‘G(etuige)S(pecialist)M(oderator)’-
functie
van de leraar godsdienst
volgens het raamplan**

De persoon van de godsdienstleraar

Van een godsdienstleerkracht wordt niet weinig verwacht :

- In de pluraliteit van de klas **representeert** hij/zij de christelijke traditie.
- Tegelijkertijd **zoekt** hij/zij zelf ook als moderne mens om te leven vanuit het evangelie. Hij zij leeft op het **snijpunt** van Kerk en wereld, van geloof en cultuur. Hij of zij brengt geloof op het publieke forum. Soms staat hij/zij alleen.
- Het vak godsdienst is levensbetrokken en engageert de ganse persoon. Dat maakt de positie van de godsdienstleraar ook **kwetsbaar**.

Ook daarom zijn vakgroep godsdienst - pastorale groep - identiteitswerking :

Leeftocht - maart 2009

Verre doelen bereik je beter samen